

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З КУРСУ “ЗАГАЛЬНА ПСИХОКОРЕКЦІЯ”

(для студентів денного відділення факультету СПП)

Курс „Загальна психокорекція” є необхідною складовою частиною професійно-психологічної підготовки фахівців. Він надає можливість теоретичного та практичного оволодіння знаннями стосовно змісту, структури та особливостей психокорекційної роботи, вміння орієнтуватися у різноманітних напрямках психокорекції.

Мета курсу “Загальна психокорекція” – ознайомлення студентів з основними напрямками індивідуальної та групової психокорекційної роботи, психокорекційними методиками та технологіями.

Завдання курсу - в процесі вивчення курсу студенти мають:

1. ознайомлення студентів із основними теоретичними підходами до психокорекційної практики;
2. розширення уявлень про використання психокорекційних методик та технологій;
3. розвинути вміння складати психокорекційні програми.

Реалізація означених завдань вивчення курсу “Загальна психокорекція” дозволить студентам:

- оволодіти **основними поняттями**: психокорекція, психокорекційна програма, індивідуальна психокорекція, групова психокорекція, психокорекційна група, напрями психокорекції;
- отримати **знання** щодо: змісту та особливостей психологічної корекції як сфери діяльності практичного психолога; основних напрямків в психокорекційній практиці; структури та особливостей складання психокорекційних програм; основних психокорекційних методик та технологій; методів практичної психокорекції; особливостей проведення групової та індивідуальної психокорекції;
- оволодіти **вміннями**: 1). складати психокорекційні програми, 2) використовувати основні психокорекційні методики та технології, 3) визначати актуальність використання певних методик та технологій в психологічній практиці, 4) зіставляти психокорекційні теорії із застосуванням в практичній діяльності психолога.

Дисципліна “Загальна психокорекція” тісно пов’язана з такими фундаментальними та прикладними психологічними дисциплінами, як загальна психологія, психологія особистості, психодіагностика і т.ін. і є базою для вивчення таких дисциплін, як психологічне консультування, основи психотерапії, психологія травмуючих ситуацій та ін.

Основним способом оволодіння студентом матеріалом з дисципліни у вільний від обов’язкових занять час є самостійна робота.

Самостійна робота — це форма організації індивідуального вивчення студентами навчального матеріалу в аудиторний та позааудиторний час.

Мета СРС — сприяти формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості студента, суть якої полягає в уміннях систематизувати, планувати, контролювати й регулювати свою діяльність без допомоги й контролю викладача.

Завданнями СРС є засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація набутих знань, їхнє застосування за вирішення практичних завдань та виконання творчих робіт, виявлення прогалин у системі знань із предмета.

Самостійна робота над навчальною дисципліною включає:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації;
- підготовка до виступу на семінарських заняттях та підготовка до практичних занять;
- систематизацію вивченого матеріалу перед іспитом;
- опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей;
- переклад іноземних джерел встановленої тематики;
- підготовка та оформлення схем, таблиць, графіків, діаграм тощо;
- підготовка індивідуальних робіт та рефератів.

До індивідуальної роботи відносяться творчі й індивідуальні навчально-дослідні завдання:

- виконання розрахунково-аналітичних робіт, курсових та дипломних проектів;

- дослідження практичних ситуацій;
- підготовка реферативних матеріалів на актуальні теми з елементами наукового дослідження та його презентація;
- власних досліджень, підготовку до олімпіад, конференцій;
- написання есе;
- складання і розв'язування задач;
- розробка моделей, явищ і процесів;
- анотація опрацьованої додаткової літератури;
- розробка і розв'язування тестових завдань;
- розробка поурочних планів і конспектів уроків;
- порівняльна характеристика вивчених явищ, процесів тощо;
- написання творів, газетних статей, складання віршів, розробка сценаріїв, літературні переклади;
- виконання в індивідуальному порядку вправ різного рівня складності;
- анотація прочитаної літератури з елементами науково-дослідної роботи;
- пошук в комп'ютерних мережах додаткового навчального матеріалу до запропонованих викладачем тем;
- анотації до відеофільмів, переглянутих у відео-лабораторіях;
- збір інформації та ознайомлення із зарубіжним досвідом, що стосується певної навчальної проблеми;

Самостійна та індивідуальна робота є складовою навчального плану відповідного курсу. В процесі самостійної роботи студент повинен оволодіти навичками наукового пошуку, відбором матеріалу, необхідного для розкриття теми роботи, його використання, узагальнення та аналізу. Самостійна робота включає в себе підготовку до семінарських та практичних занять виконання індивідуальної роботи та написання рефератів та ін.

Реферат є однією з обов'язкових складових навчального процесу та формою підсумкового закріплення й контролю знань та навичок, набутих слухачами в процесі навчання.

Мета написання реферату - підтвердити рівень опанування слухачами в процесі навчання основних положень з вивченої тематики, продемонструвати знання відповідної літератури, вміння аналізувати матеріал, робити узагальнення та самостійні висновки.

Завдання написання реферату:

- вивчення стану розробки обраної проблеми в літературі та публікаціях;
- розгляд у контексті обраної теми практики й підходів до розв'язання конкретних проблем центрами зайнятості;
- вивчення відповідних інформаційних та статистичних даних, що стосуються теми реферату та їх аналітична обробка ;
- логічний, аргументований виклад матеріалу;
- розробка та обґрунтування пропозицій щодо поліпшення роботи в тій чи іншій сфері діяльності, визначеній темою реферату;
- правильне оформлення науково-довідкового матеріалу та самого реферату.

Тема реферату обирається слухачем самостійно, виходячи із запропонованого переліку. Окрім запропонованих, слухачі можуть самостійно визначати тему свого реферату, враховуючи актуальність тієї чи іншої проблеми.

За необхідності слухачі можуть отримати належну консультативно-методичну допомогу викладачів щодо остаточного формулювання теми реферату, його плану, залучення джерел та літератури тощо. Оформивши реферат належним чином, слухачі здають його для перевірки й рецензування в деканат факультету підвищення кваліфікації.

Основні вимоги до написання рефератів:

Загальні вимоги.

- Назва роботи повинна бути, по можливості, короткою, відповідати суті (змісту) роботи, вказувати на мету теоретичного аналізу проблеми.
- При написанні роботи студент повинен обов'язково посилається на документи, та літературні джерела, з яких запозичив матеріали або окремі результати (цитування, цифровий матеріал тощо).
- У роботі необхідно стисло, логічно і аргументовано викладати зміст і результати дослідження, уникати загальних слів, тавтологій.

- Загальний обсяг реферату – 10-20 сторінок.

Правила оформлення:

Реферат друкується машинописним способом, за допомогою комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу стандартного (формату А-4 (210 x 297 мм) через полуторний міжрядковий інтервал, шрифт – Times New Roman, кегель – 14, вирівнювання по ширині. Аркуші обов'язково переплітаються або брошуруються в папці. Робота виконується державною (українською мовою) і акуратно оформлюється.

Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: лівий – 3 см, правий – 1 см, верхній та нижній – 2 см.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, параграфів, пунктів, таблиць подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, що включається до загальної нумерації сторінок роботи. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках (починаючи з цифри 2, яка ставиться на першій після титульної сторінки) номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Ілюстрації (фотографії, схеми, графіки, карта і таблиці) необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці або в додатках. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею.

Посилання в тексті виконується за допомогою винесення посилань в кінець роботи. Тоді в тексті вказується порядковий номер праці чи джерела, на які робиться посилання, за яким вони знаходяться у списку використаних джерел та літератури в кінці роботи. Наприклад: [2;73], де: 2 – порядковий номер праці у списку використаних джерел та літератури, на яку зроблено посилання; 73 – сторінка цієї праці, з якої наведено цитату.

На всі таблиці, ілюстрації тощо, які містяться в додатках, також повинні бути відповідні посилання в тексті роботи.

Структура роботи

Робота повинна містити: титульний аркуш, зміст, вступ, основну частину, що складається з кількох розділів, висновки, список використаних джерел та літератури, додатки (за необхідністю).

Вимоги до змісту роботи:

Титульний аркуш роботи

Титульний аркуш містить найменування міністерства, якому підпорядкований навчальний заклад (Міністерство освіти і науки України); назву вищого навчального закладу (Запорізький національний університет); назву факультету (Факультет соціальної педагогіки та психології); назву кафедри, де виконана робота (Кафедра практичної психології); курс, групу, прізвище, ім'я, по-батькові автора; науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали наукового керівника, місто і рік виконання роботи. (Див. додаток А).

Зміст

Зміст подається на початку роботи. Він має містити всі складові частини роботи:

вступ, назви підпунктів основної частини роботи, висновки, список використаних джерел та літератури, додатки (Див. додаток Б).

Вступ

У вступі обґрунтовують актуальність обраної теми. Науково-практичне значення роботи має бути переконливо доведено автором. Вступ містить також огляд літератури та джерел з даної теми. Автор, на основі критичного аналізу літератури (а не простого її перерахування), вказує на досягнення у вивченні обраної проблеми його попередників і наголошує на питаннях, що залишилися невисвітленими, формулює завдання дослідження. Робота виграє, якщо в ній буде подано також критичний аналіз використаних для її написання документальних джерел, матеріалів тощо. Слід вказати на елементи новизни, привнесені автором дослідження та на практичне значення роботи.

Основна частина

Основна частина роботи складається з розділів (глав), підрозділів, пунктів, підпунктів, якщо потрібно). Кожний розділ починається з нової сторінки і має заголовок. У розділах викладається

зміст теми, в кінці кожного розділу (глави) формулюють висновки, що дає змогу вивільнити загальні висновки роботи від другорядних подробиць.

Висновки

У висновках коротко оцінюють стан вивчення питання (проблеми).

Список використаних джерел та літератури

Бібліографічний апарат роботи повинен бути виконаний згідно з останніми вимогами Держстандарту. Список використаних джерел та літератури повинен складатися з джерел згідно з їх класифікацією та літератури (в алфавітному порядку авторів або першого слова назви роботи).

Додатки

Додатки оформляють як продовження роботи на наступних її сторінках. Додатки містять допоміжний матеріал, необхідний для повного сприйняття роботи: таблиці допоміжних цифрових даних, ілюстрації, малюнки, фотографії тощо. Додаток повинен мати заголовок, надрукований у верхньому рядку сторінки. Над заголовком посередині рядка друкується слово «Додаток_» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г,Є,І,Й,О,Ч,Ь, наприклад, додаток А, додаток Б і т.д.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

При перевірці самостійної роботи увага звертається на:

- відповідність змісту обраній темі;
- відсутність в тексті або доповіді відходу від теми;
- дотримання структури роботи;
- уміння працювати з науковою літературою - виділяти проблему з контексту;
- уміння логічно мислити;
- культуру письмової та усної мови;
- уміння оформляти науковий текст (правильне вживання і оформлення посилань, складання бібліографії);
- уміння правильно зрозуміти позицію авторів, роботи яких використовувалися;
- здатність вірно передати використовуваний авторський матеріал;
- дотримання об'єму роботи або часу доповіді;
- акуратність і правильність оформлення, а також технічного виконання роботи.

Результати самостійної роботи мають бути представлені для перевірки у встановлений термін.

Література для виконання самостійної роботи:

Основна:

1. Бондаренко А. Психологическая помощь: теория и практика / А. Бондаренко. – К. : «Освіта України», 2007. – 332 с.
2. Бурлачук Л. Ф. и др. Основы психотерапии: Учебное пособие для студентов ВУЗов. – К.: Ника-центр, 2001. – 320с.
3. Зачепиский Р. А., Карвасарский Б. Д. Симптоматические методы и патогенетическая система психотерапии и психокоррекции // Методы психологической диагностики и коррекции в клинике
4. Игумнов С.А. Основы психотерапии детей и подростков: Справ.пособие.-М.: Институт Психотерапии, 2001.-176с.
5. Караяни А. Г. Психотерапия и психокоррекция как методы психологической помощи / А. Г. Караяни, И. В. Сыромятников / Прикладная военная психология. — СПб.: Питер, 2006. – 480 с.
6. Качунас Р. Психотерапевтические группы: теория и практика.- М., 2000
7. Осипова А.А. Общая психокоррекция [учеб. пособие] / А.А. Осипова. – М. : ТЦ Сфера, 2004. – 512 с.
8. Психологическое консультирование и психотерапия : Научный журнал. – М : ООО Вопросы психологии, 2004. – 216с.
9. Психотерапевтическая энциклопедия / Под ред. Б. Д. Карвасарского. – СПб.: Питер, 2000. – 1024с.
10. Рудестам К. Групповая психотерапия.- М., 1993

Додаткова:

1. Берн Э. Введение в психотерапию и психоанализ для непосвященных
2. Берн Э. Игры, в которые играют люди: психология человеческих отношений / Э. Берн ; [пер. с англ. М. Будыниной и др. ; под ред. Н. Бурыгиной, Р. Кучкаровой]. - Москва : ЭКСМО, 2002. - 314 с. - (Психологическая коллекция).
3. Берн Э. Люди, которые играют в игры : [пер. с англ.] / Э. Берн. - Минск : Современ. литератор, 2000. - 316 с.
4. МакМаллин Райан. Практикум по когнитивной терапии: Пер. с англ. — СПб.: Речь, 2001. — 560 с.
5. Польстер И. Интегративная гештальт-терапия. Контуры теории и практики / Польстер И., Польстер М. ; [пер. с англ. А. Я. Логвинской]. – М. : Независимая фирма "Класс", 1997. – 272 с.
6. Крет, Я. В. Діагностика й корекція психомоторного розвитку осіб з порушенням зору : навч. посібник рек. МОН України / Яна Віталіївна Крет, Ніна Григорівна Байкіна. – Запоріжжя : ЗНУ, 2005. – 396 с.
7. Фрейд З. Введение в психоанализ : лекции / Фрейд З. – М. : Наука, 1989. – 456 с.
8. Фрейд З. Толкование сновидений / Фрейд З. – СПб. : Азбука-классика, 2004. – 512 с.

Інформаційні ресурси

1. Гусева, Т. И. Психология личности. Конспект лекций [Электронный ресурс] / Т. И. Гусева, Т. В. Каратьян. – М. : Эксмо, 2008. – (Мастера психологии). – Режим доступа: <http://www.alleng.ru/d/psy/psy107.htm>.
2. Карпинский, К. В. Психология жизненного пути личности [Электронный ресурс] : учеб. пособие / К. В. Карпинский. – Гродно : ГрГУ, 2002. – Режим доступа: <http://www.klex.ru/40o>.
3. Крылов, А. А. Психология : учебник [Электронный ресурс] / А. А. Крылов. - 2-е изд. - Режим доступа: http://bookz.ru/authors/al_bert-krilov/psiholog_364/page-32psiholog_364.
4. Електронна бібліотека [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.koob.ru/uznadze_d_n/psihologiya_ustanovki
5. Игры, в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений [Электронный ресурс] / Пер. с англ. А. А. Грузберга; терминологическая правка В. Данченка. — К.: PSYLIB, 2004. — Режим доступа: <http://psylib.ukrweb.net/books/berne02/index.htm>
6. Люди, которые играют в игры. Психология человеческой судьбы [Электронный ресурс] / Пер. с англ. А. А. Грузберга; терминологическая правка В. Данченка — К.: PSYLIB, 2004. (Перевод книги «What Do You Say After You Say Hello») – Режим доступа: <http://psylib.ukrweb.net/books/berne03/index.htm>
7. Ярославская областная универсальная научная библиотека имени Н.А. Некрасова [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.rlib.yar.ru>